

переважає група описових епітетів. Саме вони сприяють образності, створюють «настрій твору», адже завдяки таким тропам можна створити певну картинку та атмосферу, детально відчувати мету поезії, яку визначив сам автор.

Список використаної літератури

1. Альбота С., Венгель С. Стилістичні особливості епітетів в українському перекладі притчі Р. Т. Кійосакі «Багатий тато, бідний тато». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологічні науки*. 2022. № 55. С. 147–158.
2. Вишневська Г. Б. Епітети на означення демонолексики лексики у «Лісовій пісні» Лесі Українки. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер. Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. С. 78–80.
3. Що таке епітет: як знаходити і для чого його використовують. *Наука та освіта*: веб-сайт. URL: <https://gosta.media> (дата звернення: 04.04.2024).
4. Juliusz Slowacki. *Dzieła*. T.1, Liryki i inne wiersze. Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1959. 359 s.

Вальчак Андрій,

студент факультету філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ТВОРЧОСТІ ЮЛУША СЛОВАЦЬКОГО НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ ВПРОДОВЖ ОСТАННЬОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ

Анотація

Запропоновану розвідку присвячено проблемі популяризації творчості польського письменника Ю. Словацького. Наголошено на значенні популяризації як явища. Визначено способи і методи, які використано для актуалізації творчості поета.

Ключові слова: Юліуш Словацький, популяризація творчості, Україна, Польща.

Вступ. Громадянське суспільство кожної самодостатньої і прогресивної нації різними способами прагне популяризувати знання про мистецькі досягнення своїх співвітчизників. Так, «популяризація, фактично, є засобом реалізації просвітницької функції» [4]. Згадане явище досліджували: С. Антонова, А. Дедушкіна, Е. Лазаревич, М. Сікорський та ін.

Аналізу творчості письменника представлені дослідження українського, польського та інших народів земної кулі. Серед них: Г. Вервес («Юліуш Словацький і Україна», «Україна у творчості Ю. Словацького»), О. Гуменюк («Творчість Юліуша Словацького»), М. Мочульський («Гоцинський, Словацький і Шевченко як співці Коліївщини»), С. Левінська («Юліуш Словацький»), О. Лук'яненко («Спадщина Юліуша Словацького у книгосховищах Львова (до 195-річчя від дня народження)»), Ч. Моравський («Словацький: Поет-пророк»), Р. Радишевський («Юліуш Словацький: Життя і творчість», «За мною майбутнє»), Є. Рихлік («Українські мотиви в поезії Юлія Словацького»), М. Яніон («Словацький: Міф і дійсність»).

Мета статті – з'ясувати сучасний стан популяризації творчості Юліуша Словацького на Тернопільщині. Питання популяризації є принципово **актуальним** у сучасному світі швидких змін та постійного потоку інформації, адже дозволяє утримуватись на його поверхні і запобігає забуттю та нехтуванню. Подібне дослідження проводиться вперше. Переконані, що воно спонукатиме науковців до більш глибокого пошуку у згаданій царині.

Виклад основного матеріалу. Цього року відзначаємо 215 років від народження справді своєрідного письменника свого часу – Юліуша Словацького. «Народився майбутній поет 4 вересня 1809 у місті Кременець. У 1819-1825 роках навчався в гімназії у місті Вільно, після закінчення продовжував здобувати освіту у Віленському університеті. Формування

особистості відбувалось у колі освічених людей» [6], риси світогляду у яких юний хлопець перебирав.

Спершу переклади, а надалі, з плином часу і прогресивного поєднання технологічної та людської думки, безпосередні засоби популяризації дозволили відбутись масовому розповсюдженню знань про творчість видатного романтика у сучасній та доступній формі для широкого кола. Функцію головного поширювача та популяризатора творчих діянь і потуг Словацького неписаним законом виконує його мала Батьківщина – Кременець. Амбасадором поета, можемо назвати самого митця слова. Амбасадором для землі, яка його сповила є музей, який носить ім'я письменника.

Рисунок 1 Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького

Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького був створений 26 липня 2002 року, розташований у родинній садибі, де митець провів дитячі роки.

Музейна експозиція знаходиться у восьми кімнатах-залах. Вона зображає життя та умови, які воно створювало для творчого потенціалу малого Юліуша, інтерпретує його подальший шлях «відчайдушного пошуку правди». «Тут Великий Кременчанин представлений у всьому багатстві своєї поезії, в гарячці своїх думок, у, сповненій суперечок, творчій біографії» [2]. 25 драм, 20 поем, 150 ліричних поезій – ось доробок геніального письменника за його короткий людський вік, цей період планування між небом і землею. «Експозиція, <...>, ставить собі за мету презентацію творів Словацького, які дозволяють представити найважливіші події життя, що складають його творчу біографію» [2].

Рисунок 2 Кімната у музеї

У 2005 році розпочала роботу конференція, котра із роками переросла у традицію, що існує до сьогодні – це «Діалог двох культур». Подія, яка збирає науковців, літераторів, письменників, представників соціальних комунікацій, поціновувачів культури, шанувальників поета. Ставить собі за мету зберігати пам'ять, поширювати спадщину Юліуша Словацького та його родини, спостерігати і плекати єдності із українським народом та його мистецьким вкладом.

Слід відзначити, що масштаби конференції набирають обертів. У 2014 році вона була не лише на пошану Юліуша Словацького, але і Тараса Шевченка. «Відбулись наукові конференції, які скріплювали своїми темами двох гігантів національних літератур. Було презентовано «Спадщину Діалогу», яка друковано закарбувала діяльність літературно-мистецьких зустрічей та музею щодо популяризації творчості письменника» [2].

У 2016 теж продовжено тему спорідненості польського поета з українськими колегами. «Григорій Штонь виступив із темою «Бездержавний романтизм. Естетико-духовний вимір. Словацький-Шевченко-Леся Українка», а польський професор Генрик Дуда оприлюднив своє дослідження: «Іван Франко польськомовний. Кілька штрихів про повість «Для домашнього вогнища»». Відзначимо, що саме Івану Франку належать перші критичні оцінки творчості Юліуша Словацького, який уже в 70-х роках ХІХ століття зацікавився творчістю польського романтика. В одній із своїх рецензій Франко писав, що «після смерті Словацького його твори викликали такий ентузіазм, що їх цінували вище від творів Адама Міцкевича. На них зросла ціла плеяда наслідувачів» [6]. «Глибоко розуміла історико-філософську суть творів Словацького і Леся Українка. Для них творчість польського поета служила справжнім взірцем» [6].

28-29 березня 2024 року кафедрою української мови та славістики Тернопільського національного педагогічного університету було проведено

Рисунок 3 Учасники конференції

Всеукраїнську наукову конференцію з міжнародною участю «Юліуш Словацький: діалог слов'янських лінгвокультур» («Juliusz

Słowacki: dialog słowiańskich kultur językowych»). Популяризували творчість Словацького доповідачі із Польщі: А. Ярош («Słowo w «Księdzu Marku» Juliusza Słowackiego»), Г. Дуда («O wyrażeniach przyimkowych w Ukrainie / na Ukrainie w twórczości Juliusza Słowackiego»), М. Шатан (Juliusz Słowacki jako symbol jedności, wzajemnego zrozumienia i szacunku między narodami ukraińskim i polskim) та України: Н. Подлевська («Мовна картина творів Юліуша Словацького у методиці викладання філологічних дисциплін для майбутніх філологів-полоністів»), О. Глотов («Кременецькі» вірші Юліуша Словацького в українському перекладі»), Р. Радишевський («Юліуш Словацький і Україна»), С. Журба («Поетичне слово Юліуша Словацького: імагологічний вимір»), С. Костюк («Родинний Крем'янець Юліуша Словацького римованим осмисленням Степана Бабія: дві проєкції»), С. Сухарева («У колі sacrum творів Юліуша Словацького: до проблематики «чорного» романтизму»), Т. Вільчинська («Фразеологізми як мовні репрезентанти концепту БОГ у творчості Т. Шевченка і Ю. Словацького»), Ю. Петрик і Т. Петрик («Критична рецепція реакції Папи Римського Григорія XVI на Листопадове повстання у творчості Юліуша Словацького»).

Відрадно, що творчість Юліуша Словацького цікавить і молодь України: Д. Костюк («Юліуш Словацький, польський романтик з Кременця»), Є. Тимощук («Твори Юліуша Словацького в працях українських перекладачів»), Є. Шинкаренко («Художня інтерпретація постаті Івана

Мазепи у творах Ю. Словацького, Дж. Байрона, В. Сосюри»), І. Марціновська («Лінгвістичний аналіз онімів у творчості Юліуша Словацького»), С. Митреньга («Юліуш Словацький та Україна»), Т. Шмигель («Боротьба українського народу за незалежність у творчості Юліуша Словацького»), Х. Козловська («Юліуш Словацький у сучасному лінгвістичному дискурсі»), Ю. Силка («Епітет як творчий елемент ідіостилю Юліуша Словацького») та Польщі: О. Вишневська («Istota i specyfika zawodowej działalności translatorskiej Juliusza Słowackiego»), А. Хмілевські («Mało znane wzmianki o Juliuszu Słowackim w krytyce polskiej drugiej połowy XX wieku»), І. Кульбабська («Koncepcja narodowyzwoleńcza w twórczości Juliusza Słowackiego»), А. Тихоліз (Oryginalność artystyczna liryki rewolucyjnej Juliusza Słowackiego). Другий день конференції організатори запланували присвятити малій Батьківщині письменника. Учасники відвідали музей Словацького, гору Бону, пам'ятки міста Кременець.

У 2009 році до двохсоті річниці народження письменника у Тернопільській обласній універсальній науковій бібліотеці відбулась презентація бібліографічного покажчика «Юліуш Словацький», який відтоді допомагає і сприяє детальній і доцільно точній обсервації творчості.

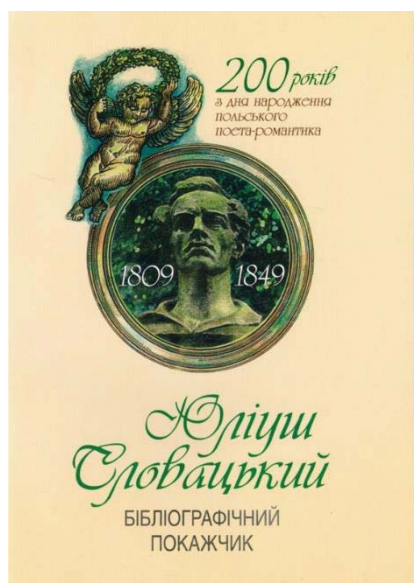

Рисунок 4 Бібліографічний покажчик

У Тернопільській обласній бібліотеці для молоді укладено бібліографічний покажчик «Зарубіжні письменники і Україна» [4].

Відзначимо роботу шкіл області у популяризації творчості Юліуша Словацького. Так, у Тернопільській загальноосвітній школі І–ІІІ ступенів № 4, яка знаходиться в приміщенні колишньої

Рисунок 5 Бібліографічний покажчик

польської гімназії ім. Ю. Словацького, створена музейна кімната, присвячена митцеві [2].

Бібліотеки й архіви інших міст України також зберігають пам'ять про Юліуша

Рисунок 6 Музейна кімната Ю. Словацького

Словацького. Зокрема, у Києві дослідженням матеріалів про митця присвячена стаття книгознавця Я. Матвіїшина «Переклади та інші рукописні матеріали, що стосуються Юліуша Словацького в архівах і бібліотеках Києва» [6], а у Львові О. Лук'яненка «Спадщина Юліуша

Словацького у книгосховищах Львова» [6]. Факт перебування подібних матеріалів у архівах і книгосховищах змушує замислитись про рівень популяризаційної культури у нашій країні.

Висновок. Отже, основними засобами популяризації творчої діяльності Юліуша Словацького назвемо конференції, виставки у навчальних закладах, музеях, бібліотеках. Творчість Юліуша Словацького тримається у полі інтересу дослідників. Вона інтригує неповнотою дослідження, втримує певну таємничу і міфологічну складову, залишаючись актуальною.

Аналіз популяризації творчості письменника дозволяє констатувати про наявність даного явища у соціологічній культурі України, проте змушує припустити необхідність модернізації підходів до виконання завдань цього процесу, що дозволить підвищити ефективність загального і поглибленого розвитку знань суспільства, спонукати молоде покоління ініціювати розповсюдження інформації про діячів закордонного простору, котрі народились в Україні. Переконані, що дослідження популяризації творчості Юліуша Словацького відіграє значну роль у єднанні польського та українського громадянських та мистецьких просторів.

Список використаної літератури

1. Дедушкіна А. Популяризація науки в сучасному українському Інтернет-просторі. *Обрії друкарства*. 2015. No 1(4). С. 39–47. URL: <http://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/95229/90931> (дата звернення: 10.04.2024).
2. Діалог двох культур. *Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького в м. Кременці* : веб-сайт. URL: <http://mjsk.te.ua/> (дата звернення: 10.04. 2024).
3. Загальна інформація про школу. *Тернопільська загальноосвітня ш кола I–III ступенів № 4* : веб-сайт. URL: <https://school4.te.ua> (дата звернення: 01.04.2024).
4. Зарубіжні письменники і Україна [Текст]: бібліогр. покажч. / Департамент культури, релігій та національностей Терноп. облдержадмін.; КУТОР «Терноп. обл. б-ка для молоді»; інформ.-бібліогр. відділ; уклад. І. Грицишин. Тернопіль : Вектор, 2015. 160 с.
5. Іваницька М. Популяризація наукового контенту в Україні: на прикладі «Моя наука», «Куншт», «Громадське» (наука). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика*. 2021. № 2 (2). URL: <https://doi.org/10.23939/sjs2021.02.024> (дата звернення: 10.04.2024).
6. Франко І. Зібрання творів у 50-и томах. К. : Наукова думка, 1981. Т. 29. С. 113–115.
7. Якубова Т. Твори Юліуша Словацького у фондах відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4890> (дата звернення: 10.04.2024).

Iryna Kulbabska,
studentka wydziału prawa,
administracji i ekonomii,
Uniwersytet Wrocławski